

Omenaldiak

2016an omenduak izan diren Euskaltzaindiko kideak

Aingeru Epaltzak irabazi du *Berriaren Bidaia* eta *Mendi kroniken lehiaketa*

Berria egunkariak antolatzen duen *Bidaia* eta *Mendi Kroniken Lehiaketaren* 2015eko edizioa Aingeru Epaltza idazle eta euskaltzain urgazle nafarrak irabazi du. Lan saritua Valluna mendira (Peru) egindako igoeraren kronika da eta *Bi belarrien mendian, altuera altueragoa denean* du izenburua.

Epaltzak irabazi duen saria Atlasera (Maroko) joateko bidaia da, Mendiak eta Herriak gidarien elkartearen eskutik.

Joan Mari Torrealdaik Manuel Lekuona saria jaso du

Martxoaren 12an Andoaingo Martin Ugalde Kultur Parkean eginiko ekitaldian, Joan Mari Torrealdaik jaso du Eusko Ikaskuntzaren Manuel Lekuona saria.

Lagun, lankide eta senideak ondoan zituela, Iñaki Dorronsoro Eusko Ikaskuntzako lehendakariaren eta Markel Olano Gipuzkoako ahaldun nagusiaren eskutik jaso du saria.

Kepa Altonagak jaso du CAF-ELHUYAR Merezimendu saria

Kepa Altonaga zoologo, idazle eta euskaltzain urgazleak jaso du aurtengo CAF-Elhuyar Merezimendu Saria, "euskara normalizatzen eta zientzia gizarteratzen egindako lanagatik".

Aurtengo edizioaren leloa "Jarri txertoa kultura zientifikoaren alde" izan da. Altonagarekin batera, hauek izan dira sarituak: Xabier Artaetxebarria Artie-

da eta Antton Alberdi Estibaritz ikertzaileak eta Edu Lartzunguren Urdangarin kazetaria. Enrique Hurtado Mendietak, berriz, *Txalaparta digitala eta interaktiboa* proiektua garatzeko beka jaso du.

Atea-Laboral kutxa saria eman diote Anjel Lertxundiri

Anjel Lertxundi idazle eta euskaltzain urgazleak Atea-Laboral Kutxa saria jaso du, ekainaren 2an, Bilboko Liburu Azokaren inaugurazio ekitaldian. Manuel Rivas idazle galiziarrari ere eman diote saria. Ekitaldian Juan Mari Aburto Bilboko alkatea, Jose Ramón Taranco Laboral Kutxaren Komunikazio zuzendaria, Asier Muniategi azoken koordinatzailea eta Toti Martínez de Lezea idazlea izan dira.

Orioko idazleak liburuek euren orrietan gordetzen dituzten munduak aldarrikatu ditu. Liburuek "galtzeko aukera ematen digute", dio, "baina ez galduta ibiltzeko, baizik eta gure burua berriro topatu ahal izateko".

Andres Urrutiak Bilboko Liburu Azokaren Urrezko Luma saria jaso du

Euskaltzainburuak berriki aurkeztu du Blas de Oteroren *Historias fingidas y verdaderas* lanaren euskarazko itzulpena, *Istoriok, alegiazkoak nahiz egiazkoak* izenarekin. Hain zuzen ere, Bilboko poeta omenduko du aurtengo Azokak, bere jaiotzaren mendeurrenean.

Aurten bete dira ehun urte Blas de Otero jaio zela. Hori dela eta, Bilboko poeta gogoan, Azokan hainbat ekitaldi egin dira; horietako bat "Ehun urte Blas de Oterorekin (1916-2016)" erakusketa izan da. Azokak iraun bitartean, Areatzan izan da ikusgai.

Azokak hil ondorengo Zilarrezko Luma eman zion atzo Blas de Oterori berari. Sabina de la Cruz haren alargunak hartu zuen saria. Peridis marrazkigileari beste Zilarrezko Luma eman zioten.

Emile Larre eta Teodoro Hernandorena omenduko dituzte Xalbador Egunean

Urriak 22 eta 23an egin den Xalbador Egunak, Urepeleko bertsolariak gain, Emile Larre euskaltzaina eta Teodoro Hernandorena politikari eta kulturagilea izan

ditu gogoan, batik bat, euskaltzale biek “bertsolaritza eta euskal kulturaren alde eginiko lanagatik”.

Manuel Lekuona saria eman diote Jean-Louis Davanti

Euskaltzain, filologo eta idazleak irabazi du aurtengo Manuel Lekuona saria, urtero Eusko Ikaskuntzak banatzen duena. Epaimahaiak nabarmendu du Davantek euskararen eta euskal kulturaren eremuan egin duen ahalegin handia, "goraipatze-koa dena. Bat egiten du Manuel Lekuonak euskara eta euskal kultura indarberritzeko izan zituen kezkekin", esan dute, eta euskaltzaina belaunaldi oso baten erreferentea bilakatu dela gaineratu. Izan ere, "Zuberoako errealitatea argi islatzen du haren pertsonak eta bere lana Euskal Herri osoari eskaini izan dio beti, katea eten ez dadin lagunduz".

Eusko Ikaskuntzatik azpimarratu nahi izan dute Davantek Arantzazuko bilkuran eginiko ekarpena, 60. hamarkadan euskararen batasunaren zorua adosten saiatu zen Ipar Euskal Herriko azken lekukoa izaki. Halaber, ezaguna da pastoralgintzan egin duen ekarpen oparo eta zabala.

Irabazlearen hautaketan herriak eta epaimahai instituzionalak parte hartu dute. Honela, Eusko Ikaskuntzako bazkideen bozkak %30eko pisua izan du azken emaitzan; Euskal Komunitate Globalarenak %10ekoa; eta falta den %60 epaimahai instituzionalaren esku geratu da. Azken hau Euskal Herriaren Adiskideen Elkarteak, Euskaltzaindiak, Aranzadi Zientzia Elkarteak, Labayru Ikastegiak, Jose Miguel de Barandiaran Fundazioak, Euskal Kultur Erakundeak, Vianako Printzea Erakundeak eta Eusko Ikaskuntzak berak osatu dute.

Koldo Artola Kortajarena omendu du Nabarralde Fundazioak eta Iturralde Elkarteak

Nabarralde Fundazioak eta Iturralde Ikerketa eta Ekimen Elkarteak Koldo Artola Kortajarena hizkuntzalari, etnografo eta ohorezko euskaltzaina omendu dute. "Urte luzez euskararen berreskurapenean egindako lan aberatsagatik" egin diote gorazare donostiarrari.

Elkano kalean jaioa, zazpi senidetan gazteena da Artola Kortajarena. Ama Anoetakoia zuen eta aita donostiarra. Aitona (aitaren aita) pertsona ezaguna izan zen Donostian: Pepe Artola idazle eta antzezlea, hain zuzen. Eta baita birraitona ere (Peperen aita), Ramon Artola idazle euskaltzalea. Alabaina, Koldok ez zuen euskararik jaso etxean, Donostiako giroa oso erdalduna baitzen gerraostean. 21 urterekin hasi zen euskara ikasten, eta handik aurrera euskalkiak izan dira bere pasioetako bat.

Lanbidez aurrezki kutxa batean lanean aritu arren, nekaezin jardun du ahozko ondarea eta euskalkiak jasotzen, bereziki Nafarroan eta Iparraldean. Euskaraz mintzo ziren azken hiztunak elkarrizketatu zituen hainbat herri txikitari, besteak beste Izaban eta Uztarrozen. Eta *Euskal Herriko Atlas Etnolinguistikorako* hainbat eta hainbat inkesta egin zituen, Aranzadi elkartearekin. Lanean jarraitu du gerora ere, jasotakoa transkribatzen, eta 2014an '*Ziorditik Uztarrozeraino*' lan mardula plazaratu zuen, inguru hartako azken hiztunen testigantzekin. Ohorezko euskaltzaina da 2004tik.

Luis Baraiazarrari omenaldia Meñakan

Luis Baraiazarra Txertudi, Meñakabarrenan jaioa, 1940. urtean, Urezandigoikoa baserrian, ibilbide luzeko irakasle, itzultzaile eta euskaltzalea da. Meritu horiek guztiak kontuan hartuz, omenaldia egin diote karmeldarrari bere jaioterrian.

Euskararen Nazioarteko Eguna dela eta, Meñakako Udalak, herritar guztien ize-nean, gorazarre egin nahi dio Baraiazarrari: udalbatzak onartuta, aurrerantzean herriko Udal liburutegiak bere izena eramango du.

Gogoratu behar da Espainiako Itzulpen Onenaren Sari Nazionala eman ziotela meñakarrari azaroan, ordu batzuk geroago kendu ziotena, Euskaltzaindiaren eta euskal gizarte osoaren harridurarako.

Xabier Kintana euskaltzaina, “Bilboko ospetsu”

2016an, Bizkaiko hiriburuko udalak bost lagun berri gehituko dizkio 'Ospetsuen' zerrendari: Jose Angel Iribar, 'El Txopo', Athleticetako atezain mitikoa, munduko onenetakoa; Sara Estévez, lehenengo kirol kazetari emakumezkoa; Jose Antonio

Garrido, enpresa ibilbide garrantzitsua egiteagatik; Begoña Rueda, ezgaitasunak dituzten pertsonen eskubideen alde borroka egiteagatik; eta Xabier Kintana euskaltzaina, euskararen erabilera sustatu eta erabiltzeko eskubideak zaintzeagatik.

Xabier Kintana Urutiaga Bilbon jaio zen, 1946ko urriaren 13an. Kintana euskaldun berria da. Eskolapioetan ikasten ari zela, euskaraz idatzitako lehen esaldi, hitz eta zenbakiak ikusi zituen. Ondoren, Euskaltzale Bazkunako gramatika erosi zuen eta ikasteari ekin zion. Berak inoiz esan duen legez, alde horretatik autodidakta izan zen guztiz.

Deustuko Unibertsitatean Filosofia-Letratan lizentziatu zen, helduen euskalduntze eta alfabetatzean lanean hasi aurretik. 1966an, hogeitau urte besterik ez zituela, Euskaltzaindiak urgazle izendatu zuen. Gaur egun euskaltzain osoa da, 1993ko urriaren 29az geroztik (Eusebio Erkiaga zenaren ordezkari izendatu zuten), eta sarrera hitzaldia Bilbon egin zuen, 1994an "Bilbao euskararen bizitzan" gaitzat harturik Akademiako Idazkaria da 2002ko otsailetik, Exonomastika batzordeko buru eta Zientzia eta Teknika hiztegia biltzeko lantaldeko buru ere bai.